

EWA Doroszenko

Jacek

Partytura nowych gestów

Kurator:
Piotr Lisowski

Muzeum Współczesne Wrocław
23.06–26.09.2022

Wystawa „Partytura nowych gestów” to przegląd wspólnych poszukiwań artystycznych zrealizowanych przez Ewę i Jacka Doroszenko w latach 2016–2022. W Muzeum Współczesnym Wrocław prezentowane są instalacje dźwiękowe, prace wideo oraz seria wydruków graficznych na papierze. Działania duetu wynikają z fascynacji relacją pomiędzy dźwiękiem, przestrzenią i wizualnością. W tej triadzie zjawiska akustyczne stanowią podstawę do działań plastycznych, ale równie istotną pozostaje przestrzeń, która determinuje cały proces, jednocześnie nadając działaniom performatywny aspekt.

Audiowizualne eksperymenty w sztuce współczesnej posiadają swój rodowód w działaniach neoawangardy lat 60. i 70. XX wieku. Dynamiczne związki pomiędzy artystami wizualnymi a muzykami, interdyscyplinarność nowych mediów, które wówczas zaczynały się pojawiać, czy działania z obszaru happeningu i performance, wszystko to stało się twórczym laboratorium, które na stałe umieściło dźwięk w kontekście eksperymentalnych zjawisk artystycznych.

Ewa i Jacek Doroszenko, korzystając z szerokiego wachlarza narzędzi i technik, koncentrują się na roli zmysłu słuchu w procesie doświadczania przestrzeni. Zwracają uwagę przede wszystkim na otoczenie dźwiękowe – najbliższą okalającą nas warstwę rzeczywistości, która zwykle traktowana jest jedynie jako tło, swego rodzaju uzupełnienie tego, co widać. Duet Doroszenko stara się odwrócić tę perspektywę i potrakować dźwięk, a nie obraz, jako główny nośnik znaczeń i treści.

Tytuł wystawy bezpośrednio odsyła do prezentowanej na niej pracy wideo, która we właściwy sposób ilustruje strategię działania artystów. Struktura kompozycji wideo podkreśla napięcia między obrazem (przedmiotem) i dźwiękiem. W konsekwencji mamy do czynienia z audiowizualną sytuacją otwartą na indywidualne odczytania widzów i słuchaczy.

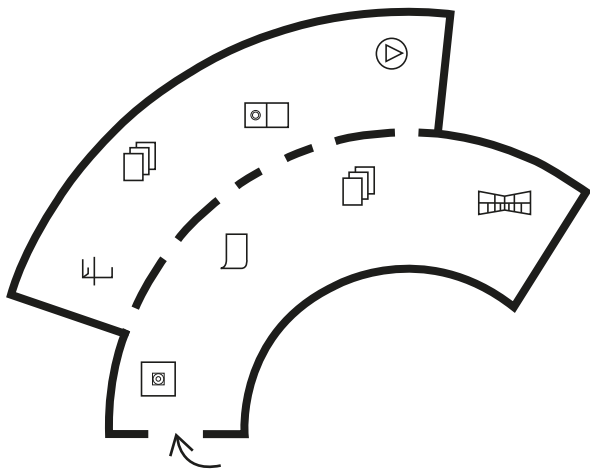
Jacek Doroszenko skupia się przede wszystkim na warstwie dźwiękowej, tworzy minimalistyczne obiekty i instalacje audio. Rejestruje otoczenie dźwiękowe, którego zapisane fragmenty wykorzystuje do przygotowania kompozycji muzycznych. Ewa Doroszenko konfrontuje się z otoczeniem akustycznym poprzez bardziej odległe odniesienia, próbując przelożyć wybrane zdarzenia dźwiękowe na język wizualny. Jej prace ilustrują drogę jaką w czasach technologii cyfrowych przemierza dźwiękowy materiał (rejestracja, archiwizacja, reprodukcja). Płatanina czarno-białych graficznych motywów przypomina warstwy brzmieniowe powstającego utworu, rytmicznie przeplatające się ścieżki dźwiękowe.

Ważnym aspektem strategii Doroszenko pozostaje motyw podróży. Artyści realizują swoje działania w ramach programów artist-in-residence, odwiedzając miejsca, które eksploatują w celu zmapowania i zarchiwizowania ich pejzaży dźwiękowych. Tworzą graficzne zapisy odzwierciedlające dźwiękową naturę danego miejsca, swoiste partytury przyjmujące autonomiczną formę. Niekiedy dźwięk sam w sobie pozostaje głównym tematem, wizualizuje przestrzeń, ujawnia akustyczną esencję rzeczywistości.

Również w kontekście wystawy istotną rolę odgrywa przestrzeń. Specyficzna architektura budynku, w którym znajduje się muzeum, wpływa na percepcję prac, zarówno pod względem wizualnym, jak i akustycznym. Aranżacja instalacji oraz obiektów Ewy i Jacka akcentuje surowość, ażurowość i klaustrofobiczność przestrzeni muzeum. Wystawa staje się partyturą rozpisaną na gesty artystów, które zwracają uwagę nie tyle na wizualne aspekty, ile raczej na dźwiękowe walory tego działania. Ekspozycja jest zbiorem ukazującym poszukiwania twórców, które zostały zrealizowane w określonym kontekście, ale jednocześnie staje się autonomiczną notacją, która wybrzmiewa tu i teraz.

Ewa Doroszenko (ur. 1983) – artystka intermedialna, doktor sztuk plastycznych, mieszka i pracuje w Warszawie. Absolwentka Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, stypendystka Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w 2019 oraz Miasta Torunia w dziedzinie kultury w 2013 i 2011. Laureatka wielu międzynarodowych konkursów, m.in. Preview – Fait Gallery Brno 2016, Debuts 2018 – doc! photo magazine, Debut 2018 – Lithuanian Photographers Association oraz finalistka m.in. Noorderlicht International Photo Festival 2021, Kranj Foto Fest 2021, International Festival of Photography FIF BH – Brazil 2020, Athens Digital Arts Festival 2020, GENERATE! Festival for Electronic Arts 2019, Der Greif and the World Photography Organisation open call 2018, FILE Electronic Language International Festival Sao Paulo 2015, Biennale Sztuki Młodych Rybie Oko 2013, Konkursu Fundacji Grey House w Krakowie 2011. Rezydentka m.in. Re_Act contemporary art laboratory w Portugalii, Atelierhaus Salzamt Linz w Austrii, The Island Resigned Lefkada w Grecji, Petrohradska Kolektiv Prague w Czechach, Klaipeda Culture Communication Center na Litwie, AAVC Hangar Barcelona w Hiszpanii, Kunstanhuset Messen Ålvik w Norwegii. Swoje prace prezentowała m.in. w Fundacji Rodziny Staraków w Warszawie, Galerii Sztuki Wozownia w Toruniu, Centrum Sztuki Współczesnej w Toruniu, Fait Gallery w Brnie, Galerii Propaganda w Warszawie, Exgirlfriend Gallery w Berlinie.
→ <https://ewa-doroszenko.com>

Jacek Doroszenko (ur. 1979) – artysta audiowizualny, absolwent Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Stypendysta Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego 2020, Miasta Torunia w dziedzinie kultury w 2011 oraz rezydent m.in. Kunstanhuset Messen Ålvik w Norwegii, Atelierhaus Salzamt Linz w Austrii, Petrohradska Kolektiv Prague w Czechach, Klaipeda Culture Communication Center na Litwie, AAVC Hangar Barcelona w Hiszpanii. Uczestniczył m.in. w Mediations Biennale w Warszawie, The Wrong New Digital Art Biennale w Rio de Janeiro, CoCart Music Festival w Toruniu, Transmission Arts Festival w Atenach, GENERATE! Festival for Electronic Arts w Tübingen, Open Source Art Festival w Sopocie, ISEA International Symposium on Electronic Art w Vancouver, Athens Digital Arts Festival, SURVIVAL we Wrocławiu, Future Places Festival w Porto, FILE Electronic Language International Festival w Sao Paulo, European Media Art Festival w Osnabrück, R>>EJECT Radicals Festival w Rotterdamie. Swoje prace prezentował m.in. w Galerii Propaganda w Warszawie, Galerii Jedna Dwa Trzy w Pradze, Fundacji Rodziny Staraków w Warszawie, Exgirlfriend Gallery w Berlinie, Fait Gallery w Brnie. Twórczość wizualna artysty odbija się echem w obszarze muzyki i sztuki dźwięku. Jego kompozycje muzyczne zostały wydane w formie albumów o międzynarodowym zasięgu, m.in. Infinite Values, Time Released Sound w USA; Wide Grey, Eilean Records we Francji; Soundreaming, Audiobulb Records w Wielkiej Brytanii.
→ <https://doroszenko.com>

Jacek Doroszenko
SILENT SOUVENIRS, 2016, instalacja dźwiękowa, 4 preparowane głośniki, 3 metalowe statywy, 190 × 100 × 97 cm, 150 × 100 × 97 cm
 Dzięki uprzejmości artysty

Instalacja składa się z zestawu metalowych konstrukcji przypominających modułowe systemy stelażowe. Każdy stelaż zawiera źródło dźwięku emitujące ścieżkę dźwiękową 4-kanalowej kompozycji zrealizowanej przez artystę z nagrań terenowych i szkiców dźwiękowych z Barcelony. W konsekwencji, z połączenia wszystkich czterech ścieżek, otrzymujemy delikatnie drżącą aurę dźwiękową, opartą na przetworzeniach krajobrazu dźwiękowego. Kompozycja została wyprodukowana w ramach pobytu Artist-in-Residence w Fundacji AAVC Hangar w Barcelonie, w Hiszpanii.

Ewa Doroszenko
STRUCTURES OF LISTENING, 2016, instalacja graficzna, poliestrowy druk wielkoformatowy, 400 × 90 cm
 Dzięki uprzejmości artystki

Praca została zrealizowana w ramach programu Artist-in-Residence w Atelierhaus Salzamt Linz w Austrii. Ewa Doroszenko konfrontuje się z otoczeniem akustycznym poprzez odległe odniesienia, próbując przełożyć wybrane zdarzenia dźwiękowe na język wizualny. Jej instalacja graficzna ilustruje przepływ materiału dźwiękowego: rejestrację, archiwizację i reprodukcję w kontekście czasów cyfrowych. Kompozycja pracy oparta jest na stopniowo przetwarzanych, nakładających się na siebie graficznych odpowiednikach pętli brzmieniowych. Artystka skupia się na harmonii, melodii, formie i rytmie. Wykorzystując szeroki wachlarz narzędzi cyfrowych, stara się przedstawić proces tworzenia i produkcji współczesnej eksperymentalnej muzyki elektronicznej.

Ewa Doroszenko
UKŁADY MELODYCZNE, 2022, druk na papierze fotograficznym, 70 × 50 cm, 100 × 70 cm, edycja 2/5 + 1 AP
 Dzięki uprzejmości artystki

Serię druków stanowią graficzne partytury. Są to notacje muzyczne zapisane w autorskim języku plastycznym przeznaczonym dla ich wykonawcy – Jacka Doroszenko oraz zapisane i rozrysowane plany wspólnych performansów. Wizualizacja muzyki w formie notacji pozwala „zobaczyć” dźwięki, przetłumaczyć kompozycję na inne wrażenie sensoryczne. Graficzny zapis muzyki jest również sposobem na utrwalenie w statycznej formie dźwięku przemierzającego się w czasie i przestrzeni. Korzystając z graficznego języka abstrakcyjnych form oraz wykorzystując eksperymentalne manipulacje cyfrowe, artystka tworzy złożone, czarno-białe struktury. Jej partytury sugestywnie ilustrują rozkład energii dźwięku, dzięki czemu są czytelne nie tylko przez wykonawcę utworu, ale również słuchaczy.

Jacek Doroszenko
METASCORE OF NEW GESTURES, 2020, wideo, 11'34", ed. 3/4 + 1 AP
 Dzięki uprzejmości artysty

Film opiera się na statycznej aranżacji elementów scenografii

filmowej, które jednocześnie pełnią funkcję wyzwalaczy dźwiękowych, zestawionych z graficzną reprezentacją syntetycznej partytury muzycznej. Obiekty wykonują czterogłosową kompozycję, która ma na celu podkreślenie luźnych relacji czasowych pomiędzy nimi. Dla każdego z nich czas upływa w nieco innym tempie, podobnie jak w poszczególnych częściach przełomowego utworu Witolda Lutosławskiego pt. „Jeux Vénitiens”. Aleatoryczna struktura kompozycji pozwala na niezależną ekspresję indywidualnych elementów zastosowanego układu. Film zrealizowany w ramach Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Jacek Doroszenko, Ewa Doroszenko
THE SAME HORIZON REPEATED AT EVERY MOMENT OF THE WALK, 2014, wideo, 2'05", edycja 2/4 + 1 AP
 Własność Dolnośląskiego Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych w depozycie Muzeum Współczesnego Wrocław

Wideo stanowi część wspólnego projektu audiowizualnego „Soundreaming”, zrealizowanego przez Ewę i Jacka Doroszenko w ramach programu Artist-in-Residence w Fundacji AAVC Hangar w Barcelonie, w Hiszpanii. Nadrzędna idea projektu została oparta na poszukiwaniu powiązań otoczenia dźwiękowego z krajobrazem widzialnym. Koncepcja filmu jest oparta na wykorzystaniu przestrzeni jako obszaru warunkującego wykonanie kompozycji muzycznej. Kompozycja kadru składa się z czterech równorzędnych ujęć, w których głowa przemierzającej się postaci wyznacza odpowiednią wysokość dźwięku w pionowej skali przyporządkowanej do każdego ujęcia. Ten aleatoryczny kwartet ujawnia specyficzne podejście do procesu kreacji muzycznej, w którym podstawowe zależności pomiędzy elementami kompozycji są całkowicie zdeterminowane przez przypadkowe położenie postaci. Ciało jest tutaj potraktowane jako przenośnik dźwięku.

Jacek Doroszenko
NATURAL POTENTIAL, 2017, wideo, 6'50", ed. 2/3 + 1 AP
 Dzięki uprzejmości artysty

Praca została zrealizowana w ramach programu Artist-in-Residence w Klaipeda Culture Communication Center na Litwie. Wideo odnosi się do relacji pomiędzy naturalnym środowiskiem dźwiękowym a tym generowanym przez człowieka, które zazwyczaj zakłóca to pierwsze. Podczas rezydencji Doroszenko stworzył serię niewielkich obiektów emitujących dźwięki podobne do naturalnych odgłosów owadów, wiatru, morza, zjawisk przyrodniczych, ale wszystkie te dźwięki mają syntetyczne źródło. Obiekty emitujące kompozycje zostały ukryte w naturalnej scenarii lasu, a przechodzący obok nich spacerowicze nie byli w stanie odróżnić odgłosów natury od dźwięków instalacji. W swoim działaniu artysta podjął temat współodpowiedzialności człowieka za środowisko dźwiękowe, przywołując w swoim filmie sytuacje zaaranżowane podczas rezydencji.

Jacek Doroszenko
ASMR MACHINE, 2019, instalacja dźwiękowa, preparowane głośniki na aluminiowym stelażu, 230 × 140 × 96 cm
 Dzięki uprzejmości artysty

ASMR (Autonomous Sensory Meridian Response) jest terminem określającym zjawisko przyjemnego uczucia mrowienia w okolicach głowy, ramion i kręgosłupa, które jest wywołane przez konkretne bodźce wizualne, zapachowe, dźwiękowe czy dotykowe. Bywa ono postrzegane jako odczucie głęboko relaksujące, a jego wpływ jest często porównywany do efektów medytacji. Doroszenko tworząc swoją „ASMR Machine”, koncentruje się na wywoływaniu wrażenia przy pomocy specyficznie skomponowanego dźwięku oraz zestawu preparowanych głośników emitujących kompozycję. Oprócz dronów i akcentów, głośniki emitują również brzmienie niezarejestrowane w kompozycji, ale naturalne, emitowane przez elementy umieszczone bezpośrednio na powierzchni głośników. Forma i konstrukcja instalacji pozwalają odbiorcy bezpośrednio wejść w obszar dźwięku, bawić się jego przestrzennym charakterem poprzez zmianę pozycji odbioru i odległości od danego źródła dźwięku. Instalacja jest również dostrojona względem charakteru akustycznego przestrzeni, w której jest zainstalowana.